

VIII **Astronomický** (dvou) **den** v **Jizerské oblasti tmavé oblohy**

28. 9. 2013: Stóg Izerski, Świeradów-Zdrój

29. 9. 2013: Orle

VSTUP ZDARMA

Zveme všechny zájemce o vesmír
v **sobotu 28. září 2013 od 11 hodin** na **Stog Izerski** nad Świeradowým Zdrojem
a v **neděli 29. září 2013 od 12 hodin** do **Orle** na setkání s astronomy.

Na programu budou **astronomické přednášky**,
pozorování Slunce a objektů nočního nebe,
ukázky ve Virtuální observatoři a **noční procházka planetární stezkou**.

program akce

Stóg Izerski, sobota 28. září 2013

11:00 – 14:30, 15:30 – 19:00

ukázky noční oblohy ve Virtuální observatoři
(*Stowarzyszenie Polaris OPP*)

14:30 – 15:00

otevírání prodloužené planetární stezky Orle – Stóg Izerski

od 15:00

pozorování Slunce dalekohledy

15:00

Astro Izery, czyli jak zmieścić Kosmos w Górach Izerskich
(*Sylwester Kotomański – v polštině*)

16:00

přednáška Fascinující svět meteoritů
(*Tomasz Jakubowski – v polštině*)

17:00

přednáška Překvapení z nebe
(*Grzegorz Żakowicz – v polštině*)

18:00

přednáška Od Velkého třesku po Jizerské hory
(*Tomasz Mrozek – v polštině*)

19:00

přednáška Dnešní obloha a (bližící se) kometa ISON
(*Martin Gembec – v češtině s překladem do PL*)

20.00 – 22:00

pozorování objektů noční oblohy dalekohledy

22:30 – ??

noční procházka planetární stezkou ze Stogu Izerskeho do Orle

Orle, neděle 29. září 2013

od 12:00

pozorování Slunce dalekohledy

od 13:00

Inaugurace projektu Wygasz, ukázka nového osvětlení v Orle,
procházka planetární stezkou k trpasličí planetě Ceres

Doplující informace:

- organizátoři vám umožní pohledy do kosmu kvalitními dalekohledy; je možno si přivést i vlastní teleskop
- pozorování Slunce a nočního nebe je možné pouze za jasného počasí
- na obloze se můžete těšit například na planety Uran a Neptun, mnoho mlhovin, galaxií, hvězdokup či dvojhvězd a samozřejmě úžasnou jizerskohorskou noční oblohu posetou hvězdami a protkanou pásem Mléčné dráhy
- pořady ve Virtuální observatoři tmavé oblohy probíhající od 15:30 do 19:00 lze navštívit i s dětmi (menší předškolní a mladší školní děti nejlépe v doprovodu rodičů), ostatní pořady jsou věkově neomezeny
- přednášku „Fascinující svět meteoritů“ doprovodí výstava „kamenů z vesmíru“ (viz. níže)
- v případě nepříznivého počasí se místo pozorování uskuteční pořady ve Virtuální observatoři tmavé oblohy
- během akce bude možno shlédnout výstavu amatérské astrofotografie
- noční procházka planetární stezkou se uskuteční jen v případě vhodného počasí. Účastníci musí dodržovat pravidla uvedená níže

O čem budou přednášky?

Astro Izery, czyli jak zmieścić Kosmos w Górach Izerskich

Díky projektu „Astro Izery“ můžete v Jizerkách poznávat vesmír zblízka. Projekt se skládá z gnómonu a slunečních hodin na Orle, planetární stezky z Orle na Stog Izerski, událostí v Jizerské oblasti tmavé oblohy. Dozvíte se, kde se v Jizerkách podívat na oblohu a jak vypadá nová verze planetární stezky.

Fascinující svět meteoritů

Meteority jsou nejstarší kameny, které můžeme na Zemi spatřit, které už mnoho let fascinují vědce a sběratele. Ukazují, jak vypadaly horniny v ranných fázích vzniku sluneční soustavy. Přednášku doprovodí výstava „kamenů z vesmíru“: meteoryt z Marsu a Měsíce, Čeljabinský meteoryt, železná jádra asteroidů a uhlíkaté chondryty, které patří mezi nejstarší horniny ve sluneční soustavě obsahující nanodiamanty a organické látky.

Překvapení z nebe

Každý den se Země střetává s meteoroidy. Pád větších těles je doprovázen nádhernou světelnou show, ale může to být i nebezpečné, jak ukázala Tunguzka v roce 1908, nebo pád Čeljabinského meteoritu letos v únoru.

Od Velkého třesku po Jizerské hory

Fascinující příběh o vývoji chemického složení vesmíru, vytvoření sluneční soustavy a planety Země. Zjistíme, proč jsou procesy ve hvězdách velmi důležité pro utváření života, jak jej známe, a proč hvězdy musely zemřít, aby vznikly Jizerské hory.

Dnešní obloha a (blížící se?) kometa ISON

Než nastane noc, dozvíme se, co můžeme dnes na noční obloze pozorovat. Jaké planety jsou viditelné večer, během noci, nebo ráno. Co lze spatřit přes dalekohled? Jak se vyvíjí nadějná kometa ISON? Stane se „Velkou kometou 2013“?

Noční procházka planetární stezkou

Jizerskohorská planetární stezka bude od 28. září obohacena o 5 nových objektů – trpasličích planet. Tím bude také rozšířena z Orle až na Stog Izerski. Po skončení přednášek a pozorování bude následovat za vhodného počasí procházka po nové planetární stezce. Každý účastník se má možnost stát znalcem astronomických příběhů, Jizerských hor a lesnictví.

K tomu je však třeba, aby účastník řídil následujícími informacemi

- Procházka planetární stezkou začíná ve 22:30. Odhadovaná doba cesty i s výkladem je 4 – 5 hodin.
- Trasa vede po lesních cestách ze Stogu Izerského přes Łącznik, Polanu Izerskou, Halu Izerskou do Orle. Trasa má 14 km se 400 m sestupem a 150 m výšlapem.
- Pokud chcete po skončení pobýt na Orle, objednejte si ubytování na Stacji Turystycznej Orle (www.orleizerskie.pl).
- Účastníci jsou povinni mít vhodné a teplé oblečení i obuv. Pohybovat se budeme v nadmořské výšce 850 – 1050 m. n. mořem a teplota může být i kolem 0 °C. Doporučujeme i něco nepromokavého pro případ změny počasí.
- Účastníci musí dodržovat pravidla pobytu v přírodě, protože jde o chráněné lesy a rezervace.
- Každý by měl mít baterku. Velmi vhodné jsou takové, u kterých jde regulovat jas a nebo svítí červeným světlem.
- Zakázáno je požívání alkoholických nápojů a kouření.
- Každý účastník jde na vlastní nebezpečí a měl by vzít ohled na svůj aktuální zdravotní stav
- Nepnoleté osoby se mohou zúčastnit pouze v doprovodu dospělých
- Osoby, které tato pravidla nedodrží, mají organizátoři právo z procházky vyřadit

Kde se akce koná?

Sobota: hora Stóg Izerski nad Świeradowem-Zdrój (vedle hory Smrk), horní stanice lanovky (1060 m. n. m., 50°53'30" N, 15°18'35" E).

Neděle: Stacja Turystyczna Orle v osadě Orle (820 m. n. m., 50°48'58"N, 15°22'55"E).

Jak se dostat na místo?

Stóg Izerski. Ze Świeradowa k horní stanici lanovky lze dojít pěšky (asi 4,5 km). Dále bude jezdit lanovka a to po celou dobu konání akce (i za tmy).

Orle. Ze Szklarskiej Poręby do Jakuszyce nebo z Kořenova přes Harrachov do Jakuszyce jezdí vlak. Dále je možno dorazit autem do Jakuszyce. Do Orle potom po červené nebo žluté turistické značce. Dojít lze také z osady Jizerka. Na Orle vede pohodlná cyklistická stezka. Prostory jsou nekuřácké a příjezd vozem je povolen pouze pro ubytované.

Kde přespat?

Stóg Izerski. Přespat lze v přístřešku „Na Stogu Izerskim” a ve Świeradowie (hotely, penziony, soukromé ubytování; viz. www.izerska.pl).

Orle. Stacja Turystyczna Orle (www.orleizerskie.pl).

O Jizerské oblasti tmavé oblohy

Akce je organizována v Jizerské oblasti tmavé oblohy. Ta vznikla 4. listopadu 2009 jako první přeshraniční oblast tmavé oblohy na světě. Ochránci přírody, lesníci a astronomové založili v Jizerských horách tuto oblast, aby zdůraznili také ochranu nočního životního prostředí, jako nedílné součásti ochrany přírody. Cílem je také propagace správného svícení a informování široké veřejnosti o problematice světelného znečištění. Astronomové chtějí, aby se milovníci Jizerských hor mohli ještě více přiblížit vesmíru, užívat si nerušeného pohledu na Mléčnou dráhu, komety, mlhoviny, hvězdokupy či galaxie. Informace na webu: www.izera-darksky.eu

Organizátoři akce

- Instytut Astronomiczny Uniwersytetu Wrocławskiego
- Klub astronomů Liberecká – pobočka České astronomické společnosti
- Astronomický ústav Akademie věd ČR
- Sobiesław Zasada Sp. z o.o. oddział SKI&SUN Świeradów Zdrój (kolej gondolowa)
- Towarzystwo Izerskie
- Nadleśnictwo Świeradów

Mediální partner

Magazyn turystyczno-krajoznawczy „Góry Izerskie”
www.goryizerskie.pl

